

The background of the slide is a light gray gradient with several realistic water droplets of various sizes scattered across it. The droplets have highlights and shadows, giving them a three-dimensional appearance. The title text is centered in the middle of the slide.

ENVIRONMENTÁLNÍ HODNOTY A POSTOJE

MGR. HANA MIKULICOVÁ

KTERÉ HODNOTY POSILUJEME?

- Ve městě nám bude líp, když tu bude pestrá modrozelená infrastruktura. (video o ekosystémových službách)

KTERÉ HODNOTY POSILUJEME?

- Ve městě nám bude líp, když tu bude pestrá modrozelená infrastruktura. (video o ekosystémových službách)
- Příroda je pestrá a plná života a můžeme ji objevovat a zkoumat (badatelství)

KTERÉ HODNOTY POSILUJEME?

- Ve městě nám bude líp, když tu bude pestrá modrozelená infrastruktura. (video o ekosystémových službách)
- Příroda je pestrá a plná života a můžeme ji objevovat a zkoumat (badatelství)
- Příroda je krásná, ale ztrácí se nám a je třeba ji chránit (film Attenborough)

KTERÉ HODNOTY POSILUJEME?

- Ve městě nám bude líp, když tu bude pestrá modrozelená infrastruktura. (video o ekosystémových službách)
- Příroda je pestrá a plná života a můžeme ji objevovat a zkoumat (badatelství)
- Příroda je krásná, ale ztrácí se nám a je třeba ji chránit (film Attenborough)
- Zero waste přináší spoustu volného času na zážitky (Bea Johnson)

KTERÉ HODNOTY POSILUJEME?

- Ve městě nám bude líp, když tu bude pestrá modrozelená infrastruktura. (video o ekosystémových službách)
- Příroda je pestrá a plná života a můžeme ji objevovat a zkoumat (badatelství)
- Příroda je krásná, ale ztrácí se nám a je třeba ji chránit (film Attenborough)
- Zero waste přináší spoustu volného času na zážitky (Bea Johnson)
- Každý má právo na svůj názor (simulační hra)

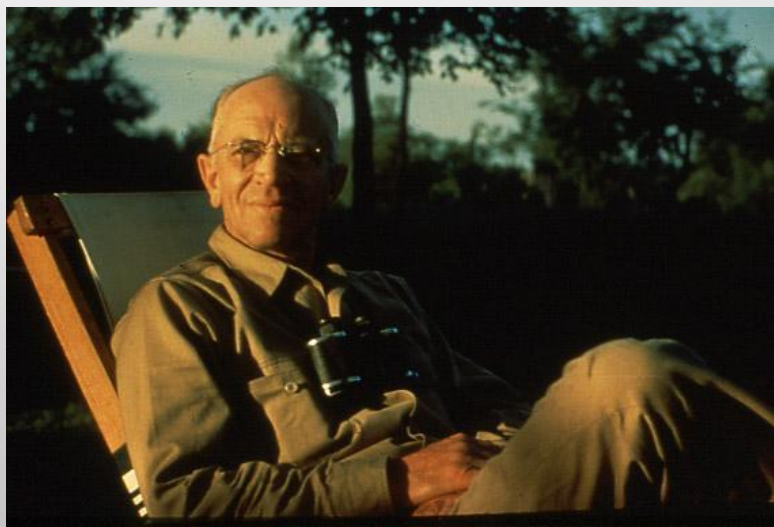
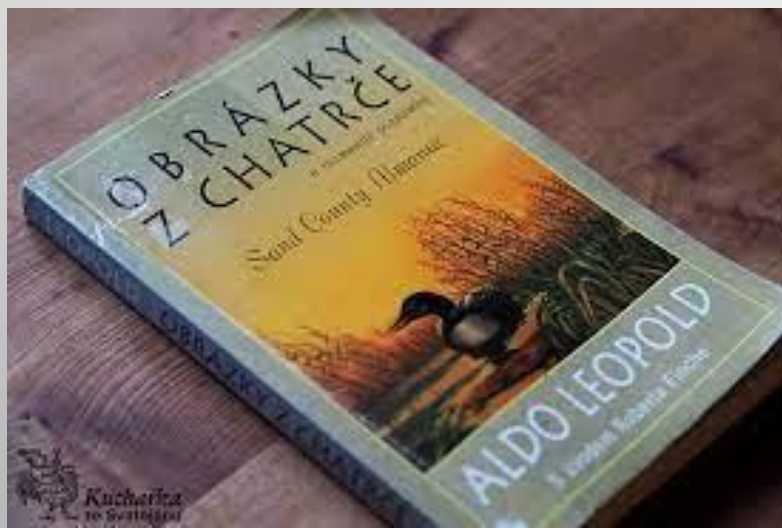
KTERÉ HODNOTY POSILUJEME?

- Ve městě nám bude líp, když tu bude pestrá modrozelená infrastruktura. (video o ekosystémových službách)
- Příroda je pestrá a plná života a můžeme ji objevovat a zkoumat (badatelství)
- Příroda je krásná, ale ztrácí se nám a je třeba ji chránit (film Attenborough)
- Zero waste přináší spoustu volného času na zážitky (Bea Johnson)
- Každý má právo na svůj názor (simulační hra)
- Místa kolem nás jsou plná zajímavých příběhů (Kamenka)

„Když se bohům podobný Odysseus vrátil z Tróje, pověsil na jediný provaz deset otrokyň ze své domácnosti, které podezíral z toho, že během jeho nepřítomnosti páchaly nepravosti.

Vhodnost tohoto trestu nenavozovala pochybnosti. Ony dívky byly jeho vlastnictvím. Nakládání s majetkem bylo tehdy, a je dodnes, záležitostí účelnosti, nikoliv správnosti či nesprávnosti....“

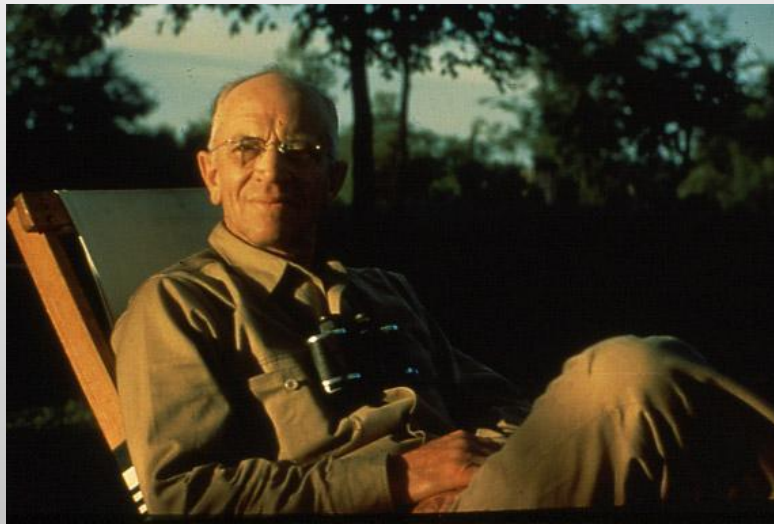
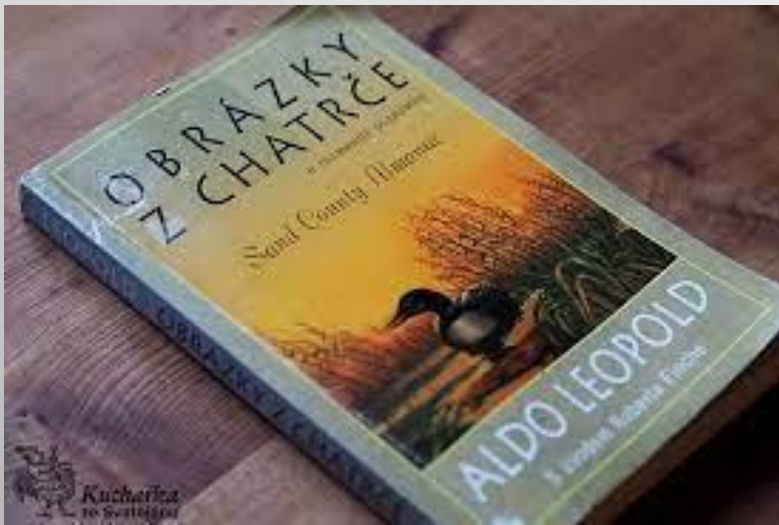
Aldo Leopold, esej Etika Země (publikace Obrázky z chatrče)

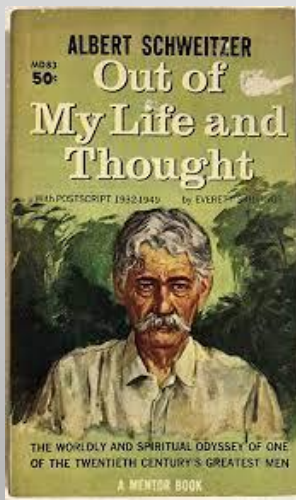
Hlavní myšlenky knihy (publikováno r. 1949)

- Posuzování správnosti našeho jednání není neměnné, vyvíjí se s ohledem na hodnoty, které považujeme za důležité
- Dnešní společnosti chybí etika zabývající se vztahem člověka k zemi, rostlinám a živočichům na ní žijícím
- Vztah k zemi je založen na ekonomických principech, a cena země se měří materiálním přínosem pro lidi, a ne jako hodnota sama o sobě

„Velkou chybou celé etiky dosud bylo, že vyjadřovala přesvědčení, že člověk má co činit pouze se vztahy člověka k člověku. Ve skutečnosti tak vyvstává otázka, jaký je vztah člověka ke světu a veškerému životu, s nímž se setkává. Člověk se chová eticky pouze tehdy, když má život jako takový, tedy život rostlin a živočichů, stejně jako život svého bližního, za posvátný, a když se snaží být prospěšný veškerému životu, který potřebuje pomoc.“

Albert Schweitzer (Z mého života a díla)

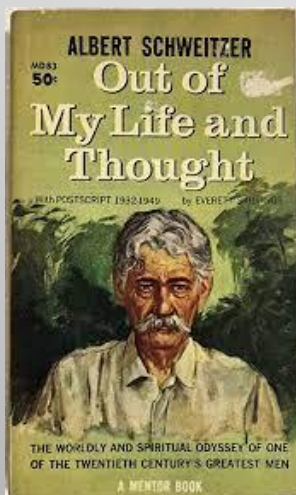

Rozpory:

- „Jsem životem, který chce žít, uprostřed života, který chce žít“
- „Příroda vyhlíží nádherně a je úžasná, dokud se na ni díváme z dálky. Ale pokud čteme její stránky jako knihu, zblízka, je to strašné.“

Kritika:

Autor využívá lidskou racionalitu k tomu, aby řekl, že vůbec není důležitá a nijak nás neodlišuje od ostatních organismů.

ANTROPOCENTRISMUS

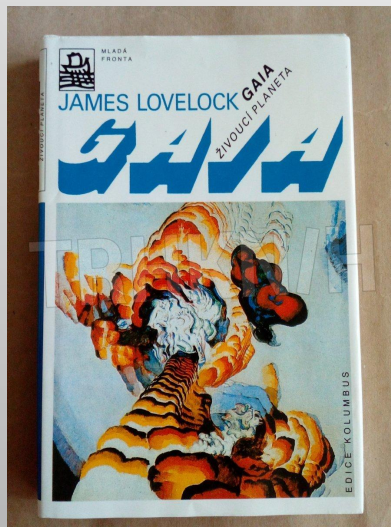
- „člověk je mírou všech věcí – jsoucích, že jsou, nejsoucích, že nejsou“ antický rétor Protágoras
- tedy člověk je východiskem a měřítkem pro hodnocení – jeho zájmy, jeho potřeby
- environmentálně uvědomělá varianta: **koncept ekosystémových služeb**; snaha o zachování přírody dalším generacím
- arogantní antropocentrismus: příroda je tu kvůli nám, berme si co potřebujeme
- někdy se sem zahrnuje i teocentrismus

BIOCENTRISMUS

- vychází z úcty k životu (Schweitzer), tedy do životů jiných tvorů zasahujeme jen pokud je to nutné (např. využití kvasinek při výrobě chleba, piva atd.)
- případně se snaží o dosažení rovnováhy ekosystémů (Leopold) – celek je důležitější než součásti, nejdůležitější je zachování celé planety coby ekosystému
- základ pro různá environmentální hnutí, dobrovolnou skromnost
- může se stát základem různých radikálních hnutí

TEORIE GAIA

- planeta Země je supeorganismus, který je schopný regulace pomocí organismů, které zde žijí
- Autorem teorie je James Lovelock
- lidé jsou šedou kůrou mozkovou...

- teorie není obecně přijímána, nelze ji prokázat, ale ovlivnila řadu environmentálních proudů
- základním argumentem pro ni je setrvale stabilní klima na Zemi po celou dobu existence života

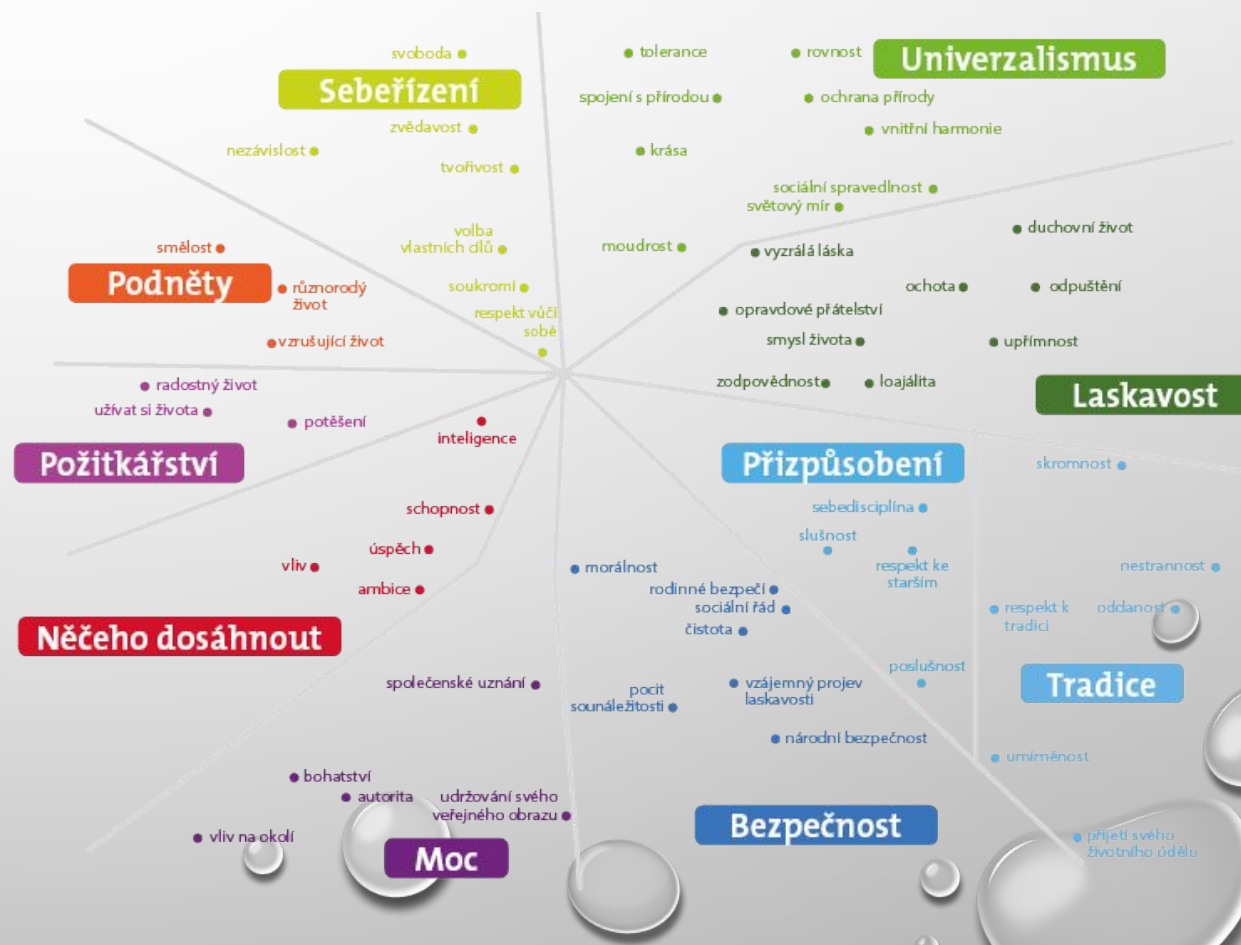

SCHWARTZOVA TEORIE HODNOT

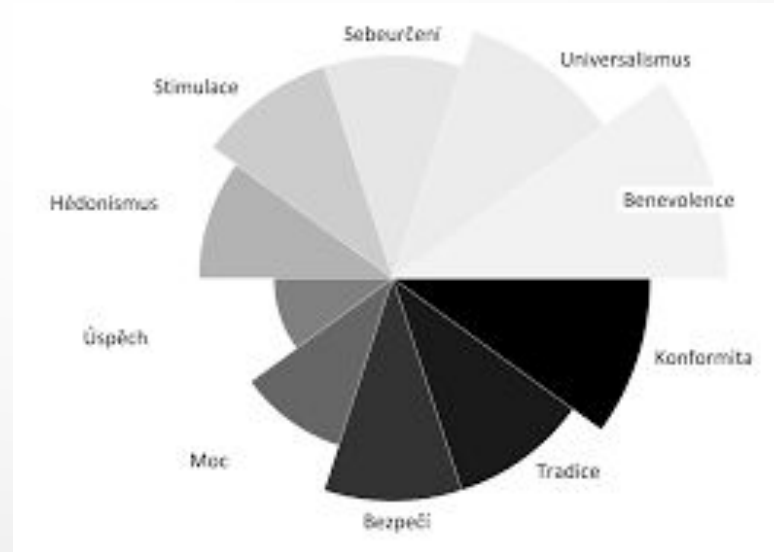
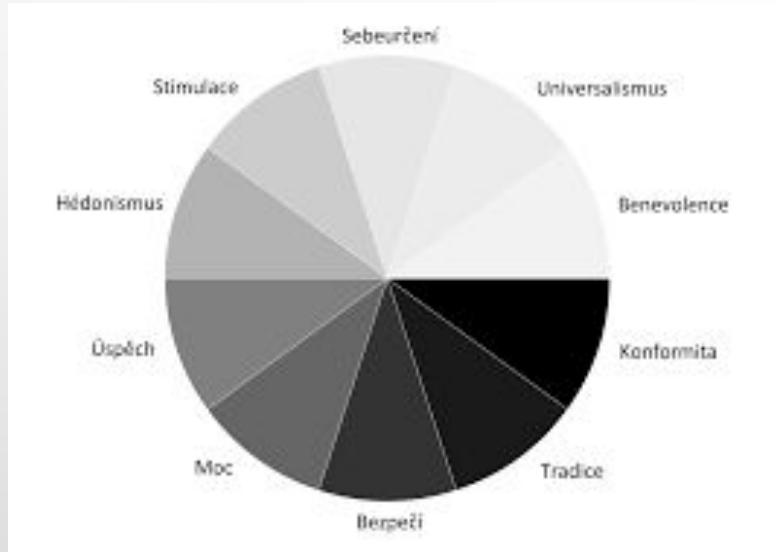

Hodnoty

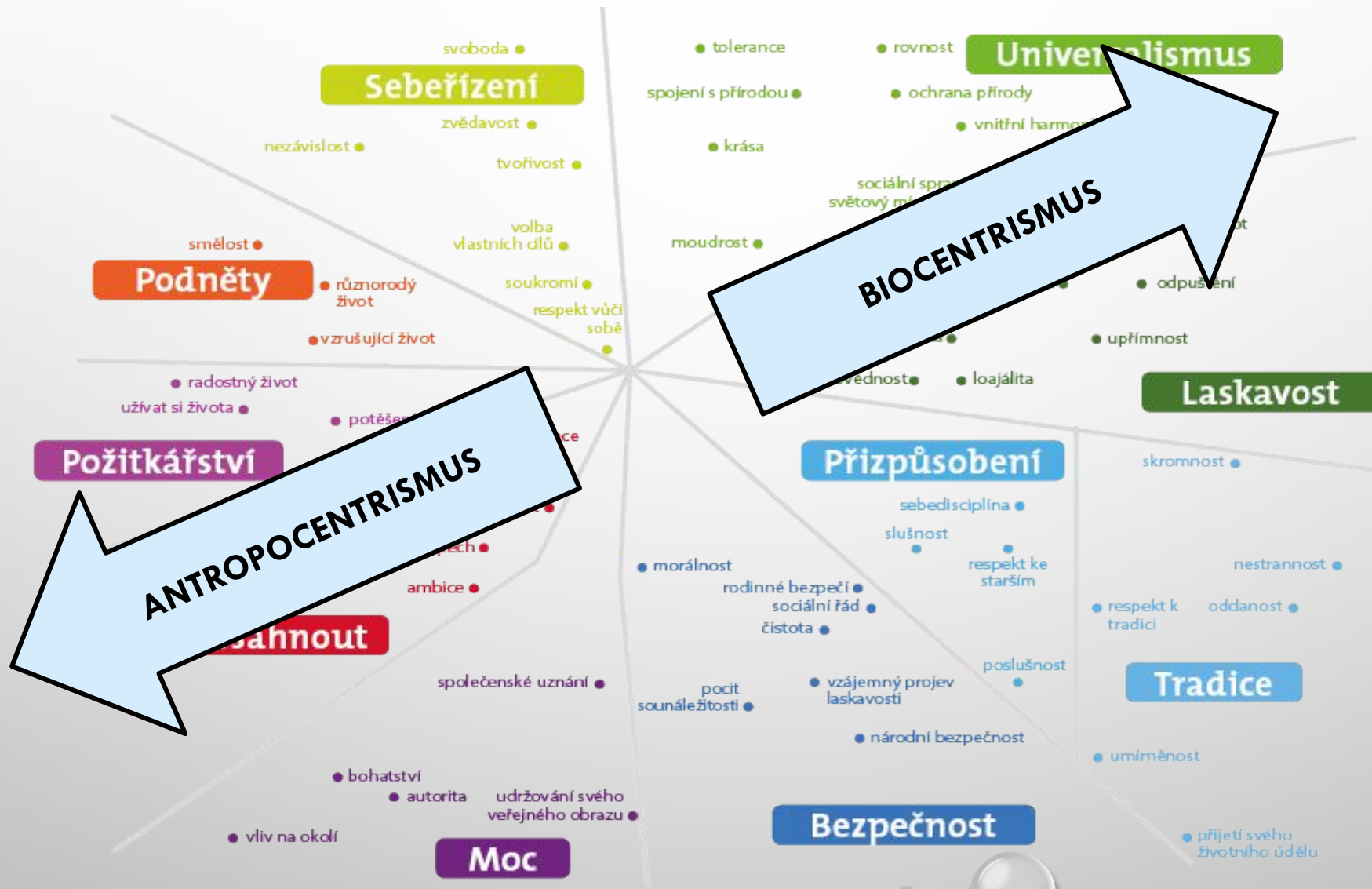
- něco, co je pro nás důležité, k čemu se vztahujeme
- ovlivňují naše pocity, a také cíle a motivy jednání
- hierarchie hodnot se promítá do našich postojů (ty jsou vázány na konkrétní situace) a jednání
- 10 základních hodnot, které lze uspořádat podle vzájemného vztahu

SCHWARTZOVA TEORIE HODNOT

- hodnoty jsou navzájem propojené, tvoří souvislou strukturu
- změna jedné z hodnot znamená změnu ostatních – posílení těch, které jsou kolem a oslabení těch, které jsou v opozici
- hodnoty benevolence a universalismu jsou dle Schwartzova výzkumu vnímány ve všech kulturách významněji, naopak hodnoty moci a úspěchu méně
- hodnota moci ale bývá často maskovaná, tj. lidé se k ní méně hlásí, i když se jí řídí

Vztah EV k hodnotám?

Tbilisská konference (1977)

- Cílem EV je mj. „poskytnout každému příležitost osvojit si (...) hodnoty (...) potřebné k ochraně a zlepšování Životního prostředí.“

John Hug (již v r. 1975)

- riziko záměny role environmentálního pedagoga a aktivisty
- být hodnotově spravedlivý či neutrální, držet se faktů, ukazovat různé úhly pohledu a bránit se tomu, aby jeho případná názorová pozice ovlivnila jeho roli pedagoga

Realita dnešní EV? – pluralita názorů

- Vztahovat se pouze k faktům, rezignovat na formování postojů (přiznat si, že je to vždy manipulace)

x

- Vyváženě prezentovat zejména ta témata, na kterých není ve společnosti konsensus

x

- Přiznat si instrumentální charakter EV, cíleně formující určité postoje, hodnoty a chování

x

- Nahradit klasický instrumentální přístup výchovou emancipační, kterou si demokraticky řídí převážně žáci

Realita dnešní EV? – pluralita názorů

- Vztahovat se pouze k faktům, rezignovat na formování postojů (přiznat si, že je to vždy manipulace) – **dnes minoritní, ukazuje se, že všechny environmentální lekce jsou hodnotově ukotveny**

X

- Vyváženě prezentovat zejména ta témata, na kterých není ve společnosti konsensus – **spíše souhlas, viz simulační hry**

X

- Přiznat si instrumentální charakter EV, cíleně formující určité postoje, hodnoty a chování

vyvažovat instrumentální a emancipační přístup

- Nahradit klasický instrumentální přístup výchovou emancipační, kterou si demokraticky řídí převážně žáci